

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrație tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Corespondențele sunt a se adresa la
Redacție „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rândul cu litere garmon — și timbru de 30 cr.
pentru fiecare publicare.

Sibiu, în 5 Februarie, 1888.

Publicarea contractului de alianță între monarhia noastră și Germania se vede a fi dat ansa la o nouă grupare a puterilor mari pentru asigurarea integrității teritoriului lor.

Abia au trecut câteva zile dela cuvântarea principelui Bismarck, care a pus în fața Rusiei și a Franției forțele armate ale Germaniei și Austro-Ungariei, abia au trecut câteva zile, până ce vine diariul „Neue freie Presse” cu publicarea unor punctuații de alianță între Italia și Germania, Italia și Austro-Ungaria la casul unui răsboiu, fie început din partea Rusiei sau din partea Franției.

Alianța aceasta s'a considerat ca îndreptată contra Franției, care poate nu să vede cuvântul să așteaptă la recunoașterea din partea Italiei, lăudând în considerare ținuta ei în răsboiu Italiei pentru unitatea sa politică — națională.

Trebua o manifestație oarecare de vrășmășie din ambele părți, căci mare trebuie să fie amărăciunea și din o parte, și din alta, dacă lucrurile au ajuns la alianță, care tocmai se ventilează prin diare.

În ziua de astăzi puțini oameni mai fac politică de sentimente, puțin pond se mai pune pe servicii făcute, cari ar pretinde recunoașteră, puțin se mai consideră dreptatea și ecuitatea, puțin și legăturile de rasă.

Signature timpului nostru o a dat bărbatul de fer din Germania; „Macht geht vor Recht.” Cine are pumă mai mare, cine scie da mai bine, pe partea aceluia este dreptatea; cine are interes să fie respectat pe aceste baze, acela se silesce să aibă cele mai perfecte arme, și se silesce a mijloci ca toți bărbății să sară cu armele pentru realizarea acestor interese.

Urmarea este, că nu se mai întreabă nici după dreptate, nu după rasă, nu după recunoaștere.

Cine are interes pentru binele seu, acela caută alianța celui tare, și în chipul acesta de multeori vedem, că identitatea de interes aduce în alianță elementele cele mai estreme, și în vrășmășie pe frații de un sânge, pe copil contra părintelui.

Trebua să se manifeste și amărăciunea francezilor din incidentul alianței Italiei cu Germania. Își este ușor de explicat, pentru ce capul partidei bonapartistice a provocat pe principalele Ierome Napoleon să și scoată pe fiul seu din armata italiană, căci un pretendent de tron al Franției nu poate sta în fruntea unui regiment, care la o poruncă din

partea Germaniei, trebuie să dea năvală asupra patrerie sale.

De mai mare interes este pentru publicist amărăciunea, isbucnită în presa italiană din un incident neînsemnat.

Ministrul de externe al Franției petește în un cerc din vecinătatea Italiei după mandat de deputat. Sosit în mijlocul alegătorilor sei, ministrul ține o cuvântare, din care se vede, că el în inima sa trebuie să fie amărit pentru politica italiană.

Firul telegrafic se pune în mișcare, și el pune în gura ministrului francez cuvinte aspre le adresa Italiei. Fără a se aștepta publicarea autentică a vorbirei ministrului întreagă presă italiană cu un glas se ridică contra francezilor și încă cu o ură, ca și când acestea popoare în veci ar fi trăit în cea mai mare vrășmășie, ca și când Franța n'ar fi pus nici o peatră la pomosul edificiu al unității naționale din Italia, și ca și când, simpatia francezilor în lupta italienilor contra armelor papale n'ar mai fi lăsat nici o urmă în inima fraților de un sânge.

Era naturală această manifestație de vrășmășie, și ea trebuia să îsbrenească din ambele părți, ca să justifice tractatele de alianță basate numai pe interes.

Cu ager ochiu a privit marele bărbat de stat al Germaniei în viitorul la facerea planului seu și cu multă consecuență a lucrat la realizarea lui.

Francia stă isolată în cele politice, și în crise cu privire la cele interne ale sale.

Mai drastic ca și amărăciunea din presa Italiei nimică nu poate demonstra isolarea, la care a ajuns Franția.

În fața acestor fapte basate pe realitate o dorință platonică este nisună a celor, cari se luptă pentru confederația rasei latine. Lumea de așa nu mai face politică de sentimente.

Cine sunt membrii unui sinod parochial?

Sunt o sămă de oameni în biserică noastră, cari pretind a fi zeloși ortodocși și apărători infocați ai drepturilor bisericei, cari se consideră de autorizați prin sinoade și publicitate a da sfaturi tuturor autorităților noastre bisericesc, a lăua la critici chiar conclușele sinoadelor și congreselor noastre bisericesc, și când sunt ei chemați a executa legea, se dau de gol, că nici acum după aproape 20 de ani dela introducerea Statutului nostru organic nu lăua cetății, sau dacă lăua cetății, nu lăua președinte, și nu

toriu, deși în persoana unui archiereu de naționalitate străină, și apoi în legătură cu acestea lăua înprospetă în memorie și istoria mai recentă a bisericei noastre, timpul episcopului Moga și apoi timpul Marelui archiereu Șaguna, care a ridicat biserică la valoarea, la care o vedem astăzi. La starea actuală a bisericei reflectă mai mult și fără să fi scutit rămâneam în loc dus cu cugetul și la vremurile mai vechi, autoritatea ce a scutit marele Șaguna să câștige bisericii sale, biserică, care mai înainte nu era recunoscută și abia numai tolerată.

Tot atunci am observat, că locuința îmi era în apropiere și numai căci și pașii am făcut până am intrat în casă.

Ajuns aci cu cugetele de felul celor amintite mi dispărură numai după ce am întrebat cu membrii familiei în conversație cu totul de o altă natură.

După ce aci am domolit neastimpăratul vrășmaș intern, care me mănagea acasă și am făcut o preumblare prin grădină, care tocmai atunci era împodobită cu fructe coapte, me uită la orologiu mai întâi și apoi la orologiu orloagelor, de care se servia și nenea Stan, la soare și vedui, că și aproape timpul de a pleca la istorisitorul popii Haralambie. Caldura numai era așa străină, ca la ameați, și pentru aceia nu-mi venia de loc cu greu a părăsi grădinuța cea recoroasă și a me duce la bătrânu cantor.

cunosc dispozițiunile congresuale în nece cu acela, sau dacă le cunosc și precep toate, nu se sfiește să ignore și intortoca numai ca să treacă de oameni liberali în ochii acelora pe cari îi pot folosi de unele oarbe spre ori ce scopuri personali.

Am fost martor personal la un sinod parochial, unde în hăbirul unei persoane, care nu voiesc să-și împlinească datorințele oficioase în biserică, s'a pus toate petrile în mișcare, numai ca să blameze pe acei membri ai bisericei, cari voiesc ordine, cari voesc și nisuesc, ca biserică să remâne la înălțimea chemării sale.

Consemnarea membrilor sinodului parochial era stabilită din ședință premergătoare și ei totuși nu s'au mai sfidat a cutriera atelierele altora, și a aduce la sinod nisice indivizi necunoscuți, cari nici când n'au fost parochiani, și a pretinde că înainte de toate aceia să se primească de parochiani, să se inducă numai decât în lista membrilor sinodului și încă în aceeași ședință să se folosească de toate drepturile unui membru al sinodului.

Să vedem ce dispune legea în aceasta privință §. 6 al Statutului organic dică:

„În sinodul parochial iau parte toți parochianii maiori, de sine stătători, nepătați, cari își împlinesc datorințele parochiale.

Va se dica nu toți parochianii pot lua parte la sinodul parochial.

Fiindcă s'a observat, că și în biserică, ca preste tot și în cele luminoase sunt elemente de acelea, cari numai de drepturi vor se scie, și la esercierea celor mai ponderoase drepturi ale parochianilor, cum sunt: alegerea de paroch, de învățătoriu, de comitet și de epitropi, de regulă aceia fac mai multă gură și gălăgie, cari nici nu cercetează biserică, nici nu contribue la susținerea ei nici materialmente nici moralminte, ci se duc la adunări numai se terorizează și după aceea se capete „aldămaș”. Congresul național din 1878 prin conclusul seu Nr. 175 a creat „Regulamentul pentru parochii”, prin carele în §. 5 se regulează dreptul de a participa la sinodul parochial în modul următoru:

„În fiecare parohie trebuie se fie stabilită în înțelesul statutului organic §. 6 numărul membrilor sinodului parochial prin o consemnare oficioasă.”

Consemnarea membrilor o face, respectivă o rectifică comitetul parochial în cîtelegere cu oficiul parochial, la finea fiecărui an solar, și se publică în biserică cel puțin cu 8 zile înainte de ținerea sinodului ordinar.”

Me dusei mai întâi în casă. Aci am făcut cunoscut locul, unde me duc și apoi voios mi luai drumul către nenea Stan. Abia părăsi casa și cugetele, cari se prăvăliseră prește mine, când mergeam către locuință, nu-mi deteră pace nici în drumul către casa lui nenea Stan.

Iuțindu-mi însă pașii, ca nu cumva să întârdiu în curând zării locul, unde aveam să me opresc. Mai facu căci și pași și vedui și pe nenea Stan, stând pe o laviță la umbra unui pom dinaintea casei și cetind din o carte, care privind-o, când am ajuns la el, am văzut, că era un ciaslov tipărit în dilele Mariei Teresiei pe o parte românescă și pe alta grecescă.

Ajuns în fața lui nenea Stan, l' salută cu cuvintele, cari scieam că-i plac: „Dădu să te audă!” și apoi m'am apropiat de dânsul.

Fie de cuvintele mele, fie de pașii cei apăsați ai mei, cucernicul cetitor ridică capul în sus și vedîndu-me mă resalută cu: „fi binevenit!”

Fără ca să mai accept invitație, me aşedai și eu pe laviță și aruncând o privire jur împrejur, rugă pe nenea Stan, ca să înceapă povestea.

„Nu fi așa grabnic, asceptă să-mi îsprăvesc rugăciunile după masă”, — mi respunse liniștit nenea Stan, — aruncând de nou ochii în ciaslov și continuându-și rugăciunele.

(Va urma.)

FOITĂ.

Din vremuri mai vechi.

(O trăsură caracteristică din viața bisericească.)

(Urmare.)

Cu vorbe, când despre una când despre alta, trecu timpul și ajunseră la locul de despărțire. Aci poftind eu lui nenea Stan toate cele bune, me despărții de el. Apoi până a nu me fi depărtat tare și mai disesi, că să nu și uite de cele disese, căci mai către seară l'voiu cerceta. După acestea mi iuți pașii către locuința mea, cugetând mult la persoana cea afabilă a lui nenea Stan, care nu o mai pot uita. Pe drumul către casă mi plesniră în minte căte și mai căte cugete despre vremurile mai vechi, când biserică era pentru român totul și când ea servia de asil celor persecuati. La un șir lung de cugetări în istoria trecutului neamului românesc și bisericiei române mi dete ansa persoana cea antică a lui nenea Stan. Mi adusei aminte atunci despre persecuțiunile bisericei sub principii ardeleni, despre archiereii, cari pentru statornicia credinței lor erau scoși în tăr și bătuți, despre timpul unirei și tristele urmări ale acesteia, despre văduvia bisericii de aproape un secol. În fine nici mai adusei aminte de timpul, când proovedința se îndură a trimite și credincioșilor bisericei noastre un măngăi-

„Reclamări contra listeii membrilor, din motiv că vre unul îndreptățit n'a intrat sau vre unul neîndreptățit a intrat în ea, se fac în scris sau cu vorba la sinodul proscim ordinări, iar apelată contra decisului acestuia se face în scris la consistoriul episcopal în 14 dile.“

„Drept de a reclama are fiecare membru al parochiei respective filialei, atât pentru sine, cât și pentru alții, respective contra altora.“

Din acestea dispozițiuni este clar:

1. că nu sinodul, ci comitetul parochial în cōtelegere cu oficiul parochial este îndreptățit a face și a rectifica consemnarea membrilor sinodului parochial.

2. că sinodul parochial are dreptul a decide numai asupra reclamațiunilor celor ce prin comitet pe nedrept au fost sterși sau introdusi în consemnare.

3. că consemnarea se stabilește cu finea fiecărui an solar pentru anul viitoriu.

Că prin urmare aceia, cari în anul espirat n'au fost parochiani, dacă satisfac §-lui 4 din Stat. org. pot fi primiți prin sinod în anul acesta de membrii ai parochiei, nu pot însă deveni membri ai sinodului parochial pentru anul acesta, pentru că consemnarea membrilor sinodului s'a stabilit cu finea anului espirat, când ei nu erau nici membri ai parochiei, și ca atari n'au putut fi nici introdusi nici scoși din consemnarea acelor membrii ai sinodului, cari sunt chemați a reprezenta parochia în anul acesta, iar nefind nici introdusi nici scoși pe nedrept din lista membrilor sinodului, n'au drept nici de reclamat, ca în urma reclamații să se ocupe sinodul de dēnii. Dacă însă își vor împlini datorințele parochiale în anul acesta, și dacă vor intruni și celealte însușiri cuprinse în § 6 al Stat. org. este dator comitetul și oficiul parochial, ca să introducă în consemnarea, ce o va rectifica cu finea anului acestuia și la sinodul din anul viitoriu își vor începe și dēnii a-si exercita drepturile de membri ai sinodului parochial.

Este afară de toată îndoială deci, că acei indivizi, cari la sinodul din cestiu au cerut să fie primiți de membrii ai parochiei, nici chiar dacă cerearea lor se rezolvă înainte de pertractarea obiectelor puse la ordinea dilei, nu puteau vota în acest sinod, pentru că ei nu erau introdusi în lista membrilor sinodului făcută în anul espirat, și sinodul n'are drept să-i introducă în acea listă.

Deci toată disputa escătă din acest incident a fost numai perdere de timp, și toate argumentele pentru pertractarea acestui obiect înainte de obiectele puse de mai nainte la ordinea dilei, cu scop ca eventual și acești membri noi ai parochiei să poată participa la alcătirea concluzelor sinodului a fost numai amâgiri pentru dēnii, cu scop de a insinua înaintea lor de neliberali pe aceia cari vor să susțină legea și ordinea în biserică.

Am mai observat în acel sinod și un alt inconvenient.

Și anume parochul totdeuna a votat în rēnd cu membrii sinodului.

Acesta, după părerea mea este lucru ilegal.

Pentru că parochul nu este „parochian“, iar după §. 6 Stat. org. numai parochianii sunt membri ai sinodului parochial.

Parochul este președinte al sinodului parochial, (§. 10 Stat. org.) ca atare însă după §. 15 al Stat. org. numai atunci are drept să voteze, când „voturile sunt egale“, — deci numai după ce vor fi votat toți membrii și se va constata, că pentru paritatea voturilor nu se poate enunța conclus valid; dar și acest drept numai la votare pe față și-l poate exercia, la votare secretă însă nu.

Aceasta procedură a putut-o observa toți cei ce vor să învețe, la toate sinoadele eparchiale și la congresele noastre bisericești, unde președintele nici odată n'a votat, deși au fost alegeri cu votare secretă chiar și de acelea, unde votul seu ar fi putut dirima.

—r—

Cu privire la activitatea organelor bisericești din parochie.

Reflectând „Biserica și Scoala“ la un articol al nostru publicat în Nr. 4 serie:

Au trebuit să aibă puternice motive confrății nostri dela „Telegraful Român“, când s'au pronunțat asupra organelor bisericești din parochie în articolul reprobus de noi în numărul trecut.

Și din nefericire și noi am făcut în unele părți aceleasi triste experiențe

Nu este în tot locul comitetul și sinodul parochial aceea, ce trebuie să fie, și aceea ce așteaptă multele trebuințe ale poporului dela aceste organe. A enumera casuri concrete spre a dovedi ceea ce se scie, credem, că nu este trebuință.

Vorba este numai, ca să afișăm calea și modul, cum se îndreptăm ceea ce vedem, că nu este bine. Și în punctul acesta confrății nostri dela „Telegraful Român“ apelează la preoți și învățători, așteptând ca dēnii, ca oameni de carte, să stăruiescă și să avânt mai puternic și mai sporic activității organelor noastre din parochie.

Foarte bine. Ne asociem și noi glasului confrăților nostri dela „Telegraful Român“, dar când ne asociem apelul făcut de dēnii, ni se pare, că este bine, să mai adăugem ceea, și anume:

O idee fundamentală, carea a condus pe oamenii, cari au lucrat cu atâta greutăță la reactivarea constituției noastre bisericești, a fost de sigur și aceea, că să lege căt mai mult pe inteligență mireană de biserică și de școală, și prin conlucrarea inteligenței să se facă posibilă o practică cu succes a drepturilor constituționale bisericești din partea poporului. Și am văzut, că multe sunt locurile, în cari să se întâmplă, dar sunt eșași locuri, în cari oamenii noștri și anume chiar preoți și învățători se plâng, că inteligenții mireni nu le dau destul ajutoriu în afacerile, cari privesc biserică și școală.

Nu sunt rari la noi plângerile, cari se ridică din când în când contra unor inteligenții, cari trăiesc în popor, și sunt membrii în comitele și sinoadele noastre parochiale. Nu vom a crede, că toate aceste plângerile sunt drepte și adevărate, pentru că de regulă mai în toate plânsorile se strecoară și căte ceea din ceea ce numim esagerare.

Dar dacă lucrurile nu merg, cum ar trebui să meargă, cineva trebuie să poarte vină; iar omul este mai aplicat a crede, că pentru cele ce nu se fac, sau rău se fac, să pună vină pe oamenii, cari văd mai mult, adeca pe oamenii inteligenții.

Între inteligenții omul, carele în prima linie poartă greutatea sarcinii și răspunderii pentru ceea ce se face sau nu se face în parochie, este preotul. După dēnii vine învățătorul, și alătura cu amendoi inteligenția mireană, și respective fruntașii poporului.

Poate fi, că acești oameni se înțeleg, sau nu se înțeleg între sine. Poate fi, că dēnii înțeleg, sau nu spiritul bisericei. Poate fi mai departe, că oamenii inteligenții sciu, sau nu sciu îndulci poporul pentru ceea ce este bine; iar acest întreținut, poate fi, este cauza de afacerile stagnează, și respective nu merg înainte, precum au putea merge, dacă ne-am afla între alte împregiurări. Și mai poate fi încă o cauză. Viața constituțională în tot locul este împreunată cu mari sacrificii în bani și în timp, și încă în timp mult, și pe lângă timp și în multă paciență. Poate că va fi lipsind pe alocuria și acest soiu de sacrificiu, și în locul lui se găsesci cu totul altceva, și doară tocmai lucruri, de cari nu este trebuință.

Dar în viața publică oamenii de regulă se măsură, după cum sciu să se afirme pe sine prin lucru și prin sacrificiu pentru înținarea cauzelor publice. Cel puțin aceasta era măsura, după carea se măsură oamenii în viața publică pe timpul republicii Romei vechi, când statul și poporul român era atât de puternic.

* * *

La noi în biserică prin introducerea statutului organic s'a produs o schimbare foarte însemnată. Plugariul nostru voiesc și el să fie ascultat. Va se dică, voiesc să fie crescut și deprins a avé și dēnii o rolă activă în viața publică bisericească; dar neavând el păna acum timp de ajuns de a se familiariza pe deplin, trebuie luminat a-si face sieși legă; iar aceasta lumină, carea este un felu de educație pentru viața publică cade neapărat în sarcina preoțimiei și a inteligenții mirene. Și poate, că aici vom fi smintit mult.

Ne aducem aminte, că în ședința unui comitet parochial un domn membru, om cu multă carte, vorbind de un regulament congresual, il sucea și rezuscea, că se scoată o interpretare favorabilă pentru o propunere, pe carea o facuse dēnii, și sfîrșind cu toate argumentele dise: „d'apoi, că nici congresul național bisericesc încă nu este altceva, decât o adunătură de oameni tocmai ca și noi.“

A fost desigur o vorbă nesocotită aceasta, și suntem siguri, că respectivului domn i-a părătit rău de dēnsa; dar o să căut din gură un om intelligent, și plugarii din comitet au putut să o privească și de un îndemn, că comitetul parochial are în biserică aceeași rolă, pe carea o are și congresul național. Apoi astfel de vorbe nesocotite se vor fi mai audite pe aici pe colo, și rezultatul a putut să fie cel cuprins în dicțioare, că cel ce să sileșe să necinstească pe alții, mai pe urmă se vede, că însuși este necinstit.

Mai este apoi încă ceva, și anume ni se spune, că sunt pe alte locuri oameni chiar dintre inteligenții, pe cari nu tocmai iubirea de biserică îi indeamnă de a funcționa ca membrii în comitet, ci mai alte motive. Acești oameni, se înțeleg, întâlnind în comitet pe alții, cari au în vedere numai promovarea intereselor mari bisericești și școlare, — nu se simt bine, și apoi sau nu participă la ședințe, sau apoi caută și să căștige aderență în sinul comitetului, prin cari apoi de multe ori împedescă funcționarea regulată a acestuia, iar biserică și școală suferă.

De aceea noi lângă cele dise de confrății dela „Telegraful Român“ apelăm la inteligență mireană, și o rugăm, că se dea ajutoriu preoților și învățătorilor întru funcționarea căt mai regulată a organelor noastre din parochie.

Despre rolul preotului ca membru al acestor organă vom vorbi într'un articol special.

Corespondențe particulare ale „Telegrafului Român.“

Deva, 30 Ianuarie, 1888. Dile redactor! Sunăriile sunt nisice dulci reamintiri ale momentelor petrecute în societate, în plăcere. Și toată oara,

toată secunda, ce ni-a dat distragere viuă, și însuflătirea animată, ne dă dreptul a o aminti cu atât mai mult, căci prin aceasta petrecere s'a dat ocazia străinilor a se apropiă de noi, a ne cunoaște și a le câștiga și stima lor.

Suna orologiu oarele opt, pe strada principală a orașului Deva era un sgomot mare, o mulțime de trăsuri alergau spre „Redută“, ce duceau mulțimea cea mare de junii și june, spre a petrece câteva ore, uitându și de grijile vieții.

Eram invitat și eu, curiositatea îmi crescă pe fiecare moment, se văz și eu ca străin în acest oraș, cum se scie prezenta în cele sociale și români din orașe mai mici.

„Mi făcu și eu toaleta de bal și me grăbi la locul destinat. Pe când ajușeai aci, îndată se rezăndeau scirea, că ilustra doamnă presidentă Ana Petco a sosit; și între strigătele de „să trăiască“ intră în sală, iar musica intonă cel mai însuflătoriu imn românesc, marsul lui „Mihai.“

Preste 20 de părechi dansătoare așteptau cu nerăbdare momentul, când deia Terpsichore le va invita să se legăne pe brațele ei.

Și acel moment sosi.

Se detine signalul și musica începe melodieasa horă, „Hora Sinai“. Ochii mi se delectă la privirea atâtător părechi june cari în entuziasmul lor, la sunetul răpitorului danță păreau mai mult a sbara.

Era ceva fermecătoriu vedând cum atât româncuțe cu ochii de argus, ținând în mâinile lor de Venus buchete de flori, saltau pe brațul atleților junii români.

După aceasta urmară danțurile statorite prin ordinea jocurilor.

Romanele și Cuadurile au fost dansate de 30 – 40 părechi.

Toată lauda și recunoșința o merită dintre dñe arangeri în primul loc dl Dr. A. L. Hossu, care cu dibacitate deosebită a arangiat Romanele și Cuadurile și a susținut ordinea cuvenită între părechile dansatoare.

În pauză musica delectă publicul prin execuția mai multor piese românesci, iar dl Augustin A. Nicoară a distras publicul cântând piesa „Doi ochi.“

Vioiciunea era aşa de mare, încât ori și cine putea ceta din fețele tuturor cele mai vii simținte de plăcere.

După pauză se continuă cu aceeași animare și celealte dansuri.

Venitul curat se urcă la 100 fl.

Mai amintesc și aceea, că în casul de față este greu a săi ordinul în care se începe cu numele diferitelor dame și damicelor. Să nu fac însă nici o amintire a și comite doară o mare greșală. Greșea poziționează întră adevăr pentru nime, dar ce să fac, sunt silit a me supune ori cărei critice din partea publicului, dacă nu voi fi nimerit adevărul. Dintre ilustrele dame, cari au participat la bal — încât le cunosc, amintesc pe doamne: Anna Petco, presidența reuniei, Lucreția Olariu vice presidența reuniei, Elena Hossu, Muntean, Otilia Greavu născ. Pipoș din Hondol, Colbasi din Spring, Tulea, Oprea, Damian din Brad, Părău, Popoviciu din Orăștie, Valeria Moldovan, Nicoara etc. etc.: iar dintre steluțele cari au luminat în decursul petrecerii în primul loc sunt domnișoarele: Letitia Papu (costum), Aurelia Muntean, Cornelia Cătăean, Marița Zanea, Theresia Corvin din Orăștie, Vilma Moldovan, surorile Popovici (costum) din Orăștie și altele multe, cărora însă le cer scuze dacă ca străin și necunoscut nu mi le am putut intipări în memorie, spre a le numi pe toate cu numele la locul acesta.

Balul se fină la oarele 5 dimineață, ducând cu sine fiecare o eternă memorie și convingerea, că în acest bal venitul a fost împreunat cu plăcultură.

Primiți dle redactor etc.

Luciu.

Varietăți.

* (Himen.) Cetim în „Luminătorul“: Din Budapesta ni se trimite o îmbucurătoare scire, adică: gentila domnișoară Georgina fica ilustru lui și mult regretatului decedat Georgiu Mocsnyi de Foen, și a ilustrisimei doamne Elena născută Somogyi de Gyöngyös, în 2/14 ale curintei și-a celebrat cununia sa în Budapesta cu nobilul tinér Rudolf conte de Bissingen Nippenburg, camerar c. r. și supratenente în res. al regimentului de husari c. Radetzky Nr. 5, fiul ilustrului domn conte Anton de Bissingen-Nippenburg, camerar c. r. și căpitan în armată, cavaler al ordului coroanei de fer cu dec. b. și al Eleonorei contesă de Pergen, (diu Jam). Credem și suntem convinși cum că români se vor bucura de această nobilă legătură, prin carea familie noastră cele mai de frunte se înfrățesc și incusă cresc cu cele mai influențătoare familii neromâne, cari devenind mai d'aproape informate despre virtuțile și bunele intenții ale poporului și națiunii române din aceasta patrie, vor deveni în toate pri-

vințele binevoitoare și chiar protegițoare pentru neamul nostru. Inima și crescerea românească națională a nobilei și gentilei mireasă ne ofere deplină speranță în aceste privințe. Dorim deci toate fericirile pamântene nobilei jude părechi, ca de bucuriile ei să se bucure și națiunea noastră.

— Dl Ioanichie Olariu, invetatoriu și cler. abs. din Ilia s'a cununat cu domnișoara Valeria Tordășianu tot din Ilia, Joi în 4/16 Februarie a. c.

* (Învitare). Inteligința română din Cluș invită la concertul impreunat cu dansu, care l va arangia în favorul „Fondului pentru înființarea unei scoale române de fetițe în Cluș” în 8 Martie st. n. 1888, în sala redutei urbane. Începutul la 7 oare seara.

Cluș, în 6 Februarie, 1888.

Pentru comitetul arangiitoriu:

Președintele: Cassariu: Controlorul:
Iuliu Coroian, Tulliu Roșescu. Basiliu Podoaba.
advocat.

Prețul intrării: 2 fl. de persoană; 3 fl. de familia din 2 membri, eară pentru ceialalți de fiecare 1 fl.; un bilet de fereastră seria I 2 fl. 50 cr.; seria II 1 fl 50 cr.; de galerie 1 fl.

Biletele se pot procura, pe lângă arătarea invitațiunii în 7 și 8 Martie în localitatea casinei române din Cluș (strada „bel-szén“ Nr. 6). — dela 10 — 12 și dela 2 — 4 oare, și în seara concertului la cassă.

La începutul pausei celei mari 12 tineri — în costum național — vor prezenta jocurile istorice: „Călușerul”, „Romanul” și „Bătuta.”

Ofertele marinimoase, precum și suprasolovirile se vor cuita cu mulțumită pe cale diuaristică.

NB. Damele sunt rugate a preferi costumul național.

* (Regele Otto de Bavaria.) După scirile cele mai nouă, ce le obține o foaie vienesă, din München, regele Bavariei Otto, este cuprins de o boală spirituală ingrijitoare. Mama sa văduvă, care îi făcu o vizită înzadar strigă pe fiul ei după nume, căci acesta abia numai într'un tardiu îi răspunse și și atunci numai îngăndând. El nu cunoște de loc pre mama sa, ci rece cu desăvârșire față de ea, și continuă loviturile sale cu degetele asupra unui giam de fereastră.

* (Încunoscințare) Dnii participanți ai însoțirei de anticipație și credit „Hunedoara” pe această cale se incunoscințează, că adunarea generală ficsată pe 30 Ianuarie, (11 Februarie) 1888 din lipsa membrilor prezenți receruți de statute, neputându-se ține, aceea conform convocării dela 30 Decembrie 1887 (11 Ianuarie 1888) se va ține la 9/21 Februarie a. c. la 3 oare d. a. în localul însoțirei. Obiectele puse la ordinea dñeii rămân cele indicate în convocarea memorată.

Deva, 31 Ianuarie (12 Februarie), 1888.

Direcționea.

* (Până unde să audă cuvîntul lui Bismarck?) Cuvîntul marelui cancelar a avut mare putere, căci el a străbutat cu iuțala fulgerului până și în America, ceeace au dovedit numărul telegramelor de felicitare la adresa marelui diplomat. Se scie, că Bismarck a ținut discursul seu în 6 Februarie n. In 8 Februarie n. a și sosit din New-York o telegramă de felicitare în Berlin, în care vorbirea lui Bismarck a fost cu desăvârșire aprobată. O altă telegramă tot de același cuprins a sosit și din San Francisco, care de asemenea a ridicat până la ceriu discursul Cancelarului. Discursul fulminant al lui Bismarck, constător din 10,997 cu vînte s'a respândit în diferite părți ale lumii în 1218 telegrame în diferite limbi. La oficiul telegrafic în aceia și în Berlin pentru respândirea căt mai în grabă a discursului au fost ocupăți 235 ofițeri la 222 aparate.

* (Convențiuni vamale.) Convențiunea încheiată între monarhia noastră și Germania la 23 Mai 1881 se va prelungi. Artic. I iu, al negoțierilor din urmă dintre Germania și Austro-Ungaria, și care vorbesce despre prelungirea convențiunii vamale, sună astfel: Contractul comercial încheiat între Austro-Ungaria și Germania la 23 Mai 1881 se va lăzze până în 30 Iunie 1888. În casul insă, când nici una dintre părțile contrahente înainte de 15 Faur nu să ară esprima dorință, ca convențiunea să inceteze, rămâne în valoare un an de dile, socotindu-se timpul din dia în care una sau alta dintre părți volesce incetarea lui. — O astfel de semnalare nu s'a făcut încă din nici o parte, și astfel convențiunea vamală austro-germană, va avea încă o durată provisoriă. — Negoțierile vamale între Franța și Italia au incetat și astfel se pare, că dela prima Martie pentru aceste state vor intra în valoare tarifele vamale generale. Răsboiul vamal va fi simțit foarte tare; ministrul francez de comerț, Dantresme, a prezentat camerei francese un proiect de tarif, care urcă tariful general al productelor italiane cu preste 100 percente. Se vorbesce și despre începerea negoțierilor între monarhia noastră și Svetarea.

* (Adelina Pati.) Vestita cântăreață va pleca căt de curînd în America, unde se dîce, că va cânta pentru ultima dată. Garderoba renumei artiste umple 43 de lădi, al căror transport dela Lisabona până la La-Plata, și biletul de drum pentru artistă și suita ei costă 1800 dolari, societăți în franci 9000. Costumele ei numai pentru „Traviata” costau 15,000 dolari sau 75,000 franci.

* (Rectificare). Cu părere de rău trebuie să constatăm, că în recensiunea despre „Balul reuniunii femeilor române din Sibiu” în alineea ultimă s'a făcut o greșală de tipar, ce altereaază cu totul înțelesul. Aceasta alinee e a se cetă astfel: *Venitul curat până acum este la 350 fl.*

Din public.

Convocare.

Adunarea generală constiuță a „Reuniunei femeilor române din Arad și provincie” se convoacă pe 9/21 Februarie 1888 la 10 oare nainte de ameașă în „sala mare a seminarului diecesan” în Arad.

Dat în Arad, în 30 Ianuarie (11 Februarie) 1888.

Comitetul interimal:

Hermina P. Desseanu
presidentă.

Ioan Beleșiu.
secretar.

Bibliografic.

A apărut „Transilvania” Nr. 3—4 cu următorul sumar: Căderea Plevnei. — Diariul german „Universum” publică biografia doamnei Carmen Sylva. Privire istorică asupra mănăstirei și episcopiei Curții de Argeș. — Colecta de bani pentru fostul sat Tofalău desființat de către baronul Carol Apor. — „Un act de rea credință.” — Procese verbale ale comitetului Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român luate în ședințele dela 28 și 30 Ianuarie 1888. — Conspectul scrierilor intrate pe seama bibliotecii Asociației transilvane dela Academia de științe cesaro reg. din Viena. — Anunț de Abonament.

A apărut în Brașov în editura lui H. Zeidner „Geografia pentru scoalele medii,” lucrată pe baza planului ministerial mai nou după D. Laky de D. Făgărășan și A. Bârsean, profesori. Tomul II Europa afară de regiunea mării mediterane. Prețul 50 cr. bros.

„Lumina pentru toți” revistă pedagogică, ce apare în București, sub direcția lui Eniu Bâlceanu, calea Moșilor, Nr. 138. Abonamentul 10 lei pe an, și 5 lei pe șase luni.

A apărut Nr. 8, din anul III, pe luna Ianuarie, al cărui cuprins este următorul:

Către persoanele abonate. — Sentințe pedagogice de Eniu Bâlceanu. — Cărindariul, de E. Bâlceanu. — Cum învăță Gertruda copii sei? de E. B. — Carmen Sylva, de B. P. Hasdeu. — Schițe din istoria pedagogiei de Ioan Russu. — Tudor, baladă populară, de Christ. St. Revereanu. — Un sistem românesc de învățămînt de Stef. Georg-Carpene. — Graiul Florilor, de Eniu Bâlceanu. — Conferințele învățătorilor din Ialomița. — Judeșul Tutova, de Eniu Bâlceanu. — Un nou revisor și doi sub-revisori scolari. — Doctorul fără arginț, de Eden. — Note istorice și scientifice, de Christ. St. Revereanu. — Noua programă a scoalelor rurale, de E. B. — Critică literară, de Juvenal. — Curier literar de Edembal. — Poesii de dor din Transilvania, colect. I. P. Reteganul. — Un strigăt de bucurie, de E. B. — Multămiri, de Eniu Bâlceanu. — Literatura de spirit. — Corespondența. — Publicații periodice. —

Din esperiențele și dorințele mele preoțesci în biserică greco-orientală.

(Urmare.)

Fiind că s'a amintit, că între venitele preoțesci sunt priviți și colaci, ca prinoase, prescuri, ca capete (capețele) litii etc., ce se aduc la biserică sau se slujesc pe la casele credincioșilor, aşa ar trebui și în această privință, nu spre a strica obiceiurile, ci spre ale acomoda împregiurărilor, introdusă puțină reformă. Ori care preot a ajuns la aceea cunoștință că grăul, din care se fac acești colaci, deși a scăpat de nimicirea elementelor naturei, dară în cele mai multe casuri nu scapă și de mâni rele, cari din grău curat sciu să facă colaci stricăți, și sau îi fac necopți sau nedospită, nesărăți, ba ce este încă mai de ingrijat, că încep a nu-i mai face nici într'un fel, și astfel această poziție în venitul preoțesc deși e computată în o sumă destul de frumoasă, în realitate nici pe jumătate nu poate fi întrebuiată din causele înșirate. Fiind că colaci se fac și pe la pomeni, devin pentru preot și o spătă, căreia unii nici nu-i pot sta împotriva, căci după sârșirea serviciului dumneedesc trebuie să meargă să desleze pomenile. Aci după binecuvîntarea mesei, unul îl îmbie pe preot cu vin, altul

cu rachiu, căt mâncat, căt nemâncat spre a nu refuza vreunui om bun, sau spre a nu da ansă de a-l cleveții, că este om mândru etc. ia și din un loc, ia și din altul, până se trezesce, că s'a oțelit, incât astădi puțin, mâne puțin, — omul om fiind, se trezesce, că pomenile pentru preot sunt o scoală de betie, ba chiar și pentru popor tot acel rezultat îl au. Cum că nu sunt toți preoți betivi, astă incă nu milităză pe lângă aceia, cari ar susține, că pomenile nu sunt ocazie de a se deda preotul la betură, căci este cunoscut că deseori ocazie fac invetul.

Cunoscut lucru este de altă parte, că preotul întocmai ca ori care tăran, având necesitate, să se ducă la lucrul câmpului, a se ocupa cu studiul prea puțin timp și rămâne așa, că vorbind adevărul, se rusticesc cu totul, căci lipsele cele multe familiare, dotația cea miseră și apoi dacă pe lângă cele de sus mai are și păcate să fie rău vădu de superiori, în timpul acesta când scrisoarea este multă și dreptatea este puțină, apoi numai gust de a-și împlini chemarea cu scumpătate nu mai poate avea, așa în căt devine o persoană nefericită, pe cănd menajează cel puțin cu oare care bunăvointă, ar fi putut deveni un luptător brav, ca și alt coleg al lui, pus în condiții favorabile și patronat de un conducător înțelept, căci toate societățile, cari sunt conduse de conducători înțelepti arată cele mai multe succese, deoarece conducătorul înțelept entuziasmează pe supușii săi la fapte bune și eroice, pe cari despăgubitorul ori căt ar fi de sever nici pe jumătate nu le poate săvârși.

Este însă de notat, că deși legislația biserică noastră cu canoanele ei este liberală, autoritățile ei însă cu persoanele private sunt cam aplicate spre absolutism. Că ce va fi cauza? — Nu cumva tocmai legile, cari determină numai drepturile superiorilor față de inferiori? Deci ca o societate să fie bine organizată ar fi de dorit ca drepturile și datorințele celor inferiori, slabii, se fie mai bine precise, căci nici când cei slabii nu au atâcat pe cei puternici, deoarece cei puternici totdeauna și pot apăra drepturile lor, fiindcă puterea în mâna, — însă să revin la obiect.

Fiind vorba de pomeni vor obiecta unii, că eu și dorî ca preotul să se separeze de popor și să nu vină în atingere cu el, — astă însă nu o doresc nimeni, că chiar vreau ca să fie în neincetată atingere cu el, — dară fiindcă la pomeni cam de regulă se duc oameni mai scăpătați, cari de regulă și lăcomesc la beatură, cu timpul și uită de sine, încât se demit și la cuvinte neprecugetate, ba în unele locuri chiar sunt oameni, cari caută a se răsbuna de căte vre-o vorbă etc., — și în astfel de stări psihologice nu folosesc nici învățătură, ba chiar i se stirbesc preotului din autoritate. S-ar putea însă introduce o altă convenire a preotului cu poporul la botezul pruncilor și această convenire ar fi cu atât mai mult de dorit. Scim, că botezul să poate săvârși la casă de lipsă și acasă de ori care creștin, este însă prescris ca copilul să se aducă apoi la biserică spre a i se cetă rugăciunile prescrise prin preot. Timpul nepotrivit însă precum poate fi frigul, vîntul, apoi depărtarea de la biserică, desbrăcarea copilului în biserică și afundarea în apa căte odată înghețată, sunt lui tot atâtea cause nefavorabile, cari pot atâca în multe cazuri sănătatea micului creștin.

Deci ar trebui introdus ca botezurile pruncilor să se sărăcea la casa părintească, unde ducându-se colimită se poate săvârși după prescrisele forme fără a se periclită viața nounăscătorului și chiar nici taina S. botez nu ar suferi nimică, potându-se săvârși în casă caldă, unde nu e nici curent de aer, și prescrisele afundări numai în lunile Ianuie, Iulie și August, ar fi să se facă în biserică, în teri cu climă rece, în toate celelalte luni să fie săvârșirea botezului prescrisă a se face la casa părintească. Prin venirea preotului la casa nounăscătorului poate da multe povești bune higienice casnicilor, căci multe sunt greșelele higienice la poporul nostru, însă și preotului încă ar trebui să i se dea cunoștințele de lipsă a le higienii încă până când se află în seminar, căci până acum higiena mai nu este cunoscută în seminariile noastre. Atunci poate s'ar înmulță numărul credincioșilor nostri mai tare ca până acum, eară preotului pentru mersul la casa nounăscătorului să i se ridice tacă, cu atât mai vîrtoasă, căci tacă botezului pretutindenea se plătesc de naști. Deci ar fi de dorit că mai curînd întroducerea acestui obicei, căci prin această procedere nu s'ar detrage într-o nimică tainei S. botez, și astfel s'ar salva multe vieți, cari cu timpul ar deveni spre folosul omenimiei.

(Va urma.)

Posta redacțiunei.

Dlui Ch. T. în D. mare. Favoruri în privința abonării foaiei poate se dea numai comisiunea tipografiei archidiocesane.

Dlui I. în C. Corespondența trimisă, pentru Nr. de astăzi ne a sosit prea târziu. Se va publica în Nr. prochain.

